

IX AVIOLIITON SAKRAMENTTI

Kysymys: Mikä on avioliitto?

(Vastaus: Avioliitto on miehen ja naisen välinen koko elämän kestävä kumppanuus, joka suuntautuu puolisoitten hyvään sekä lasten synnyttämiseen ja kasvattamiseen.)

Raamattu alkaa kuvauksesta miehen ja naisen luomisesta Jumalan kuvaksi ja kaltaiseksi. Ensimmäiseltä sivulta viimeiseen asti Raamattu puhuu avioliitosta ja sen salaisuudesta, Jumalan sille antamasta merkityksestä ja erilaisista toteutumismuodoista pelastushistorian kuluessa. Kutsumus avioliittoon on syvällä miehen ja naisen luonnossa, sellaisina kuin he ovat lähteneet Luojan käsistä. On syytä huomata, että Jumala asetti avioliiton jo paratiisissa, joten avioliitto ei ole syntiinlankeemuksen seurausta.

Jumala, joka on rakkaudestaan luonut ihmisen, on myös kutsunut hänet rakkauteen, joka on jokaisen ihmisen synnynnäinen peruskutsumus. Ihminen on luotu Jumalan kuvan mukaan, ja Jumala itse on rakkaus. (1.Joh. 4:8,16) Koska Jumala on luonut ihmisen mieheksi ja naiseksi, heidän keskinäisestä rakkaudestaan tulee sen rakkauden kuva, jolla Jumala rakastaa ihmistä. Raamattu sanoo, että mies ja nainen ovat luotu toisiaan varten: ”Ei ole hyvä ihmisen olla yksinään” (1.Moos 2:18). Nainen on miehelle ”liha hänen lihastaan”, miehen kaltainen ja hänelle erityisen läheinen. ”Mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että he tulevat yhdeksi lihaksi” (1.Moos.2:24).

Kysymys: Mitkä ovat kirkon opetuksen mukaan kristillisen elämäntavan vaihtoehdot?

(Vastaus: Kirkon opetuksen mukaan ihmisen on joko mentävä naimisiin tai luostariin.)

Avioliitto auttaa ihmistä voittamaan itseensä sulkeutumisen, itsekkyyden ja oman nautinnon tavoittelun sekä avautumaan toiselle ihmiselle, keskinäiselle auttamiselle ja itsensä antamiselle. Avioliitto synnyttää aviopuolisoiden välille siteen, joka olemuksensa mukaan on elämän mittainen ja muut poissulkeva. Kristillisessä avioliitossa puoliset saavat sakramentin kautta voimaa ja heidät pyhitetään elämänmuotonsa velvollisuuksiin ja arvoon.

Kristityillä aviopuolisilla on oma armolahjansa Jumalan kansan joukossa. Avioliiton sakramentin armo täydellistää aviopuolisoiden rakkautta ja lujittaa heidän yhteyttään. Tämän armon voimasta aviopuolisot auttavat toisiaan pyhittämään avioelämässään sekä lasten kasvattamisessa.

Kysymys: Voiko avioliiton solmia useamman kerran?

(Vastaus: Kirkollinen avioliitto voidaan toimittaa enintään kolme kertaa)

Aviopuolisoiden rakkaus vaatii jo olemuksensa puolesta, että heidän persoonallinen yhteytensä on yksi ja purkamaton ja käsittää koko heidän elämänsä: ”He eivät siis enää ole kaksi, he ovat yksi. Ja minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako” (Matt. 19:6).

Avioliitto on merkityksellinen kirkon kannalta ja siksi kirkko suhtautuu avioeroon ja toiseen tai kolmanteen avioliittoon kielteisesti, elleivät ne johdu joistakin erityisistä seikoista kuten esimerkiksi jommankumman puolison aviollisesta uskottomuudesta. Tällainen näkemys perustuu Kristuksen opetukseen, sillä hän ei tunnustanut Vanhan testamentin avioeroa koskevia säädöksiä yhtä ainoaa poikkeusta, uskottomuudesta johtuvaa avioeroa, lukuun ottamatta (Matt 5:32). Tällaisessa tapauksessa, samoin kuin toisen puolison kuolema tai muiden erityisten syiden vuoksi kirkko siunaa toisen ja kolmannenkin avioliiton.

Kysymys: Mitä jumalanpalvelusta avioliittoon vihkiminen muistuttaa?

(Vastaus: Liturgiaa)

Varhaiskristillisessä kirkossa ei ollut erillistä vihkimiskaavaa. Mies ja nainen tulivat piispan luo ja saivat häneltä siunauksen, minkä jälkeen he osallistuivat liturgiassa pyhästä ehtoollisesta. Tämä eukaristinen yhteys on yhä näkyvässä avioliittoon vihkimisessä. Sakramentti alkaa liturgian alkusiunauksella: ”Siunattu olkoon Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen valtakunta...” ja siinä toistetaan monia liturgian rukouksia, luetaan epistola ja evankeliumitekstit ja jaetaan symbolinen malja viiniä.

Vihkimistä edeltää kihlaus, joka toimitetaan joskus aikaisemmin, mutta useimmiten kuitenkin juuri ennen vihkimistä. Kihlaustoimituksessa sulhanen ja morsian todistavat, että he astuvat avioliittoon vapaaehtoisesti, ja vaihtavat sormuksia.

Suuressa ekteniassa morsiusparille anotaan kunniallista avioliittoa, onnea lapsista, mielen puhtautta ja kaikkien heidän rukouksiensa täyttymistä. Rukouksissa kerrotaan avioliiton jumalallisesta alkuperästä, miehen ja vaimon velvollisuuksista ja Vanhan liiton siunatuista aviopareista, joihin kuuluivat muun muassa Aabraham ja Saara, Iisak ja Rebekka sekä Jaakob ja Raakel. Lisäksi rukouksissa muistellaan Jumalan varjelusta ihmisille kautta aikojen ja anotaan morsiusparille samaa varjelusta. Lisäksi rukoillaan morsiusparin vanhempien ja ystävien puolesta ja anotaan vihittäville aineellistakin hyvinvointia, ”jotta he kaikkea omistavina edistyisivät myös kaikissa hyvissä Sinulle otollisissa teoissa...”

Vihkimistoimituksessa vihittävien pään päälle asetetaan seppeleet tai kruunut, valtakunnan symbolit, sillä jokainen perhe on pieni kirkko. Kruunu on myös marttyyriuden symboli, sillä avioliitto ei ole vain häiden iloa, vaan myös yhteisen ristien kantamista. Meidän aikanamme, jolloin perheiden hajoaminen on yleistä, nämä marttyyrikruunut muistuttavat siitä, että avioliitto pysyy lujana vain silloin, kun se perustuu valmiuteen antaa elämänsä toisen puolesta. Perhe on hiekan sijasta kalliolle rakennettu talo, jos sen kulmakivenä on itse Kristus. Kärsimyksistä ja rististä muistuttaa myös marttyyrien tropari, jota kuoro veisaa, kun morsiuspari kiertää kolme kertaa analogin ympäri.

Epistolassa apostoli Paavali opettaa miehen ja vaimon velvollisuuksista toisiaan kohtaan ja vertaa avioliittoa Kristuksen ja seurakunnan väliseen liittoon (Ef. 5:20-33). Vihkimistoimituksessa luetaan evankeliumin kertomus Galilean Kaanan häistä muistutukseksi siitä, että Kristus itse on näkymättömästi läsnä kristillisessä avioliitossa ja että Jumala itse on siunannut avioyhteyden. Veden, eli arkisen maallisen elämän on muututtava avioliitossa viiniksi, lakkaamattomaksi, jokapäiväiseksi kahden ihmisen välisen rakkauden juhlaaksi.

Tropari rakkauden enentämiseksi, 4. sävelmä:

Kristus, joka rakkauden siteillä liitit yhteen apostolisi, / sido niillä myös meidät, uskolliset palvelijasi, lujasti yhteen Sinun kanssasi / ja Jumalansynnyttäjän esirukouksien tähden anna meidän täyttää Sinun käskysi / sekä vilpittömästi rakastaa toisiamme, / oi ainoa ihmisiä rakastava.